

Έρευνα και Ανάλυση Τουριστικής Αγοράς

Ε' εξάμηνο

Διδάσκουσα: Σοφία Βλάχου

ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Σχετικά με το μάθημα

- ▶ Το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές/ριες του Ε' εξαμήνου του Τμήματος Τουρισμού.
- ▶ Οργάνωση μαθήματος:
  - ▶ Διαλέξεις: 4 ώρες κάθε εβδομάδα
    - ▶ Τετάρτη 15:00-17:00 – Αιθ. 1 Τμήμα Πληροφορικής
    - ▶ Παρασκευή 15:00-17:00 Αιθ. 3 Τμήμα Πληροφορικής

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- E-mail: sofiavlachou@ionio.gr
- Με μήνυμα στην πλατφόρμα
Open Courses

Μάθημα 4^ο

ΛΟΙΠΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στόχοι του μαθήματος

- Κατανόηση των πειραματικών μεθόδων
  - Εξοικείωση με τα είδη των πειραμάτων
  - Εξοικείωση με τις μορφές πειραματικών μοντέλων
  - Παρουσίαση πλεονεκτημάτων – μειονεκτημάτων
  - Η μελέτη περίπτωσης
-

Η Πειραματική Μέθοδος

- ▶ Η πειραματική μέθοδος χρησιμοποιείται για να διερευνήσει αιτιακές σχέσεις μεταξύ μεταβλητών.
  - ▶ Όστε να μελετηθεί η επίδρασή τους σε μία ή περισσότερες εξαρτημένες μεταβλητές.
-

Χαρακτηριστικά Πειραματικής Μεθόδου

- ▶ Έλεγχος και χειρισμός μεταβλητών
- ▶ Χρήση ομάδων
- ▶ Τυχαιοποίηση
- ▶ Αιτιολογική σχέση
- ▶ Αναπαραγωγιμότητα
- ▶ Απομόνωση εξωτερικών παραγόντων
- ▶ Μετρησιμότητα
- ▶ Αντικειμενικότητα

Είδη πειραμάτων

1. Τα πραγματικά πειράματα:

- Ο ερευνητής επιδιώκει να διατηρήσει σταθερό αριθμό μεταβλητών, με διακύμανση μόνο στη μια.
- Άρα οποιαδήποτε μεταβολή της εξαρτημένης μεταβλητής θα οφείλεται στην ανεξάρτητη.
- Ένταξη των συμμετεχόντων στις πειραματικές ομάδες με τυχαίο τρόπο, για διασφάλιση ποιότητας.

Παράδειγμα

- ▶ Έστω ότι θέλουμε να μελετήσουμε την τη μνημονική ανάκληση αφηρημένων και συγκεκριμένων λέξεων.
- ▶ Θα πρέπει να φροντίσουμε ώστε οι υπόλοιποι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη μνημονική ικανότητα, να παραμείνουν σταθεροί.
- ▶ Ίδιος αριθμός συλλαβών, παρουσίαση με τον ίδιο τρόπο, εξίσωση των συμμετεχόντων... και στις δυο κατηγορίες λέξεων.

Το Πείραμα Milgram (1961- 1963)

- ▶ Διεξήχθη από τον κοινωνικό ψυχολόγο Stanley Milgram για να μελετήσει την υπακοή στην εξουσία.
- ▶ **Εξαρτημένη μεταβλητή:** Η υπακοή του συμμετέχοντα, δηλαδή μέχρι ποιο επίπεδο σοκ ήταν διατεθειμένος να φτάσει υπό τις εντολές της αυθεντίας.
- ▶ **Ανεξάρτητη μεταβλητή:** Οι εντολές της αυθεντίας (ερευνητή) να συνεχίσει ο συμμετέχων το πείραμα παρά τις αντιδράσεις του "μαθητή".

Είδη πειραμάτων

2. Ημι - πειραματική μέθοδος:

- Ο ερευνητής προσπαθεί να παραμείνει αντικειμενικός και να κάνει τις ίδιες μετρήσεις σε όλους τους συμμετέχοντες.
- **Παράδειγμα:** Να μελετηθεί αν η εφαρμογή ενός νέου εκπαιδευτικού προγράμματος βελτιώνει την ακαδημαϊκή επίδοση των μαθητών.
- **Ανεξάρτητη μεταβλητή:** Το νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.
- **Εξαρτημένη μεταβλητή:** Η ακαδημαϊκή επίδοση των μαθητών (π.χ. βαθμολογίες).

Είδη πειραμάτων

3. Μη πειραματικές ή μέθοδοι συνάφειας:

- ▶ Δεν μπορεί να επέμβει ο ερευνητής και να ελέγξει τη διακύμανση των ανεξάρτητων μεταβλητών, αλλά προσπαθεί να εξακριβώσει τις συσχετίσεις του με την εξαρτημένη μεταβλητή.
- ▶ Μειονεκτήματα: η μικρή «οικολογική αξιοπιστία» τους, οι τεχνητές συνθήκες διεξαγωγής, και ο περιορισμός του εύρους της εξαρτημένης μεταβλητής.

Παράδειγμα

- **Σκοπός:** Να μελετηθεί αν υπάρχει σχέση μεταξύ του χρόνου που ξοδεύουν οι έφηβοι στα social media και του επιπέδου άγχους που βιώνουν.
- **Χρόνος στα social media** (ανεξάρτητη μεταβλητή).
- **Επίπεδα άγχους** (εξαρτημένη μεταβλητή).
- **Στατιστική Ανάλυση:** Χρήση συντελεστή συνάφειας (π.χ. Pearson) για να προσδιοριστεί αν υπάρχει θετική ή αρνητική συσχέτιση (Ερωτηματολόγια).

Είδη πειραμάτων

4. Πειράματα πεδίου:

- ▶ Ο ερευνητής διενεργεί τη μελέτη του σε φυσικό περιβάλλον, προσπαθώντας να ελέγξει όλες τις μεταβλητές.
- ▶ **Παράδειγμα:** Να μελετηθεί αν η παροχή οικονομικών κινήτρων αυξάνει την παραγωγικότητα των υπαλλήλων σε ένα πραγματικό εργασιακό περιβάλλον.
- ▶ **Διαδικασία:**
- ▶ **Ανεξάρτητη μεταβλητή:** Η παροχή οικονομικών κινήτρων.
- ▶ **Εξαρτημένη μεταβλητή:** Η παραγωγικότητα των υπαλλήλων.

Είδη πειραμάτων

5. Πειράματα σε φυσικό πλαίσιο:

- Είναι μια επίσης παραλλαγή των πειραμάτων.
- Παράδειγμα: Να μελετηθεί αν η τοποθέτηση νέων πινακίδων ορίου ταχύτητας μειώνει τη μέση ταχύτητα των οχημάτων σε έναν πολυσύχναστο δρόμο.
- Διαδικασία: Σε έναν δρόμο με γνωστή κυκλοφοριακή ροή, μετρούνται οι ταχύτητες των οχημάτων για ένα χρονικό διάστημα χωρίς καμία παρέμβαση. Στη συνέχεια, τοποθετούνται νέες πινακίδες με χαμηλότερο όριο ταχύτητας. Οι ταχύτητες των οχημάτων μετρώνται ξανά για να διαπιστωθεί αν υπάρχει μείωση.
- **Ανεξάρτητη μεταβλητή:** Η τοποθέτηση των νέων πινακίδων ορίου ταχύτητας.
- **Εξαρτημένη μεταβλητή:** Η μέση ταχύτητα των οχημάτων.

Μορφές Πειραματικών Μοντέλων

1. Το Μοντέλο Πολλαπλών Μετρήσεων:

- ▶ Οι ίδιοι συμμετέχοντες λαμβάνουν μέρος σε παραπάνω από μία πειραματική μέτρηση.
- ▶ Πλεονεκτήματα: Δεν υπάρχει κίνδυνος ανομοιογένειας δειγμάτων, ούτε ανάγκη για συμμετοχή πολλών ατόμων, εξασφαλίζει ομοιογένεια διασποράς.
- ▶ Μειονεκτήματα: κούραση, πιθανότητα οι συμμετέχοντες να μαντέψουν το σκοπό, ή να μη θελήσουν να συμμετάσχουν σε επόμενα στάδια.

Παράδειγμα

- ▶ **Σκοπός:** Να μελετηθεί πώς ένα νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα επηρεάζει την ικανότητα ανάγνωσης των μαθητών σε βάθος χρόνου.
- ▶ **Διαδικασία:**
  - Επιλέγεται μια ομάδα μαθητών που συμμετέχει στο πρόγραμμα.
  - Η ικανότητά τους στην ανάγνωση μετράται **πριν την έναρξη** του προγράμματος, **κατά τη διάρκεια** (π.χ. μετά από 3 μήνες) και **μετά την ολοκλήρωσή** του (π.χ. μετά από 6 μήνες).
  - Οι ίδιοι μαθητές αξιολογούνται επανειλημμένα για να διαπιστωθεί η εξέλιξή τους.
- ▶ **Μετρήσεις:**
  - Η ικανότητα ανάγνωσης (εξαρτημένη μεταβλητή) μετράται σε πολλαπλά χρονικά σημεία, ενώ η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

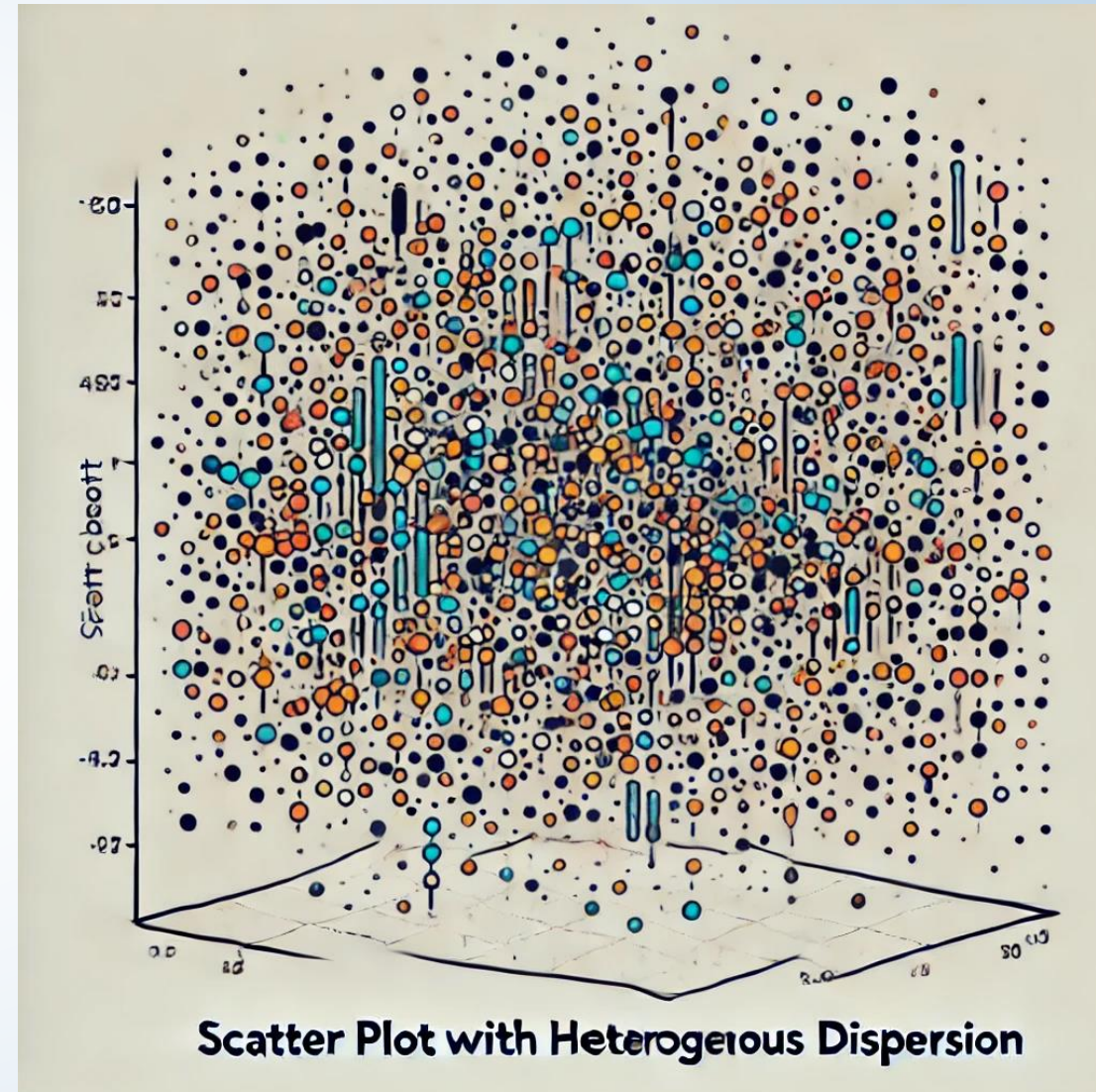
Το παράδειγμα του Solomon Asch (1955)

- ▶ **Σκοπός:** Να μελετηθεί πώς η παρουσία άλλων ανθρώπων επηρεάζει την ατομική κρίση και τις αποφάσεις.
- ▶ **Διαδικασία:** Ο Asch συγκέντρωσε μια ομάδα συμμετεχόντων, όπου οι περισσότεροι ήταν συνεργάτες του (ηθοποιοί) και μόνο ένας ήταν ο πραγματικός συμμετέχων.
  - Οι συμμετέχοντες έπρεπε να αξιολογήσουν το μήκος γραμμών σε ένα φύλλο χαρτιού.
  - Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι ηθοποιοί έδιναν λανθασμένες απαντήσεις, προκαλώντας τον πραγματικό συμμετέχοντα να δει αν θα συμμορφωθεί με την ομάδα ή θα διατηρήσει τη δική του άποψη.
- ▶ **Μετρήσεις:**
  - Καταγράφηκε η αναλογία των φορές που ο πραγματικός συμμετέχων συμμορφώθηκε με τις λανθασμένες απαντήσεις της ομάδας (εξαρτημένη μεταβλητή).
  - Μπορεί να γινόταν επαναλαμβανόμενες μετρήσεις σε διαφορετικές συνθήκες (π.χ. με διαφορετικό αριθμό ηθοποιών ή με άλλες παραλλαγές στην πειραματική ρύθμιση).

2. Μοντέλο Ανεξάρτητων Δειγμάτων:

- Κάθε συμμετέχων μπορεί να ανήκει σε μια μόνο πειραματική ομάδα.
- Πλεονεκτήματα: δεν έχει παρατηρηθεί κούραση ή πρόγνωση από τους συμμετέχοντες, ενώ χρησιμοποιείται το ίδιο υλικό εξέτασης σε όλες τις ομάδες.
- Μειονεκτήματα: απαιτείται μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων, έλλειψη ομοιογένειας της διασποράς.

Μορφές Πειραματικών Μοντέλων

3. Μοντέλο Δυαδικών Αντιστοιχιών:

- Προσεκτική επιλογή των συμμετεχόντων βάσει φυσικών ή επίκτητων χαρακτηριστικών, ώστε να αποφευχθεί το σφάλμα που προέρχεται από τις διαφορές τους (ανομοιογένεια).
- Πλεονεκτήματα: διατομικές διαφορές, δυσκολία τέλει αντιστοίχισης συμμετεχόντων.
- Μειονεκτήματα: αποχώρηση ζεύγους συμμετεχόντων ισούται με εξάλειψη των δεδομένων τους.

Παράδειγμα

- ▶ **Σκοπός:** Να εξεταστεί αν υπάρχει στατιστική σχέση μεταξύ του επιπέδου εκπαίδευσης (π.χ. αποφοίτηση από λύκειο ή ανώτερη εκπαίδευση) και της απασχόλησης (εργασία ή ανεργία).
- ▶ **Διαδικασία:**
  - Συλλέγονται δεδομένα από ένα δείγμα ατόμων στην περιοχή, όπου καταγράφονται δύο κυριότερες μεταβλητές:
    - **Εκπαίδευση:** Δυαδική μεταβλητή (1: Αποφοίτησε από ανώτερη εκπαίδευση, 0: Δεν αποφοίτησε).
    - **Απασχόληση:** Δυαδική μεταβλητή (1: Εργάζεται, 0: Δεν εργάζεται).
- ▶ **Ανάλυση:**
  - Χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο δυαδικών αντιστοιχιών (π.χ. λογιστική παλινδρόμηση), οι ερευνητές αναλύουν τη σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών. Η ανάλυση αποσκοπεί στο να διαπιστώσει αν το επίπεδο εκπαίδευσης επηρεάζει την πιθανότητα να είναι κάποιος απασχολημένος.

4. Μοντέλο ατομικής περίπτωσης:

- ▶ Εξέταση περιπτώσεων όπου είναι δύσκολη η ανεύρεση δείγματος.
- ▶ Παράδειγμα: Να εξεταστεί η αποτελεσματικότητα μιας συγκεκριμένης θεραπευτικής προσέγγισης (π.χ. συμπεριφορική θεραπεία) σε έναν μοναδικό ασθενή με ήπια κατάθλιψη.
- ▶ **Διαδικασία:**
  - Ένας 30χρονος άνδρας με διαγνωσμένη κατάθλιψη υποβάλλεται σε θεραπεία για 12 εβδομάδες.
  - Η πρόοδος του ασθενή παρακολουθείται σε εβδομαδιαία βάση μέσω αξιολογήσεων και ερωτηματολογίων, που καταγράφουν τα συμπτώματα κατάθλιψης (π.χ. άγχος, διάθεση, ποιότητα ύπνου).

Μορφές Πειραματικών Μοντέλων

5. Ομάδες placebo:

- ▶ Χρησιμοποιούνται πολύ συχνά στη κλινική πειραματική πρακτική.
- ▶ Πλεονεκτήματα: τεκμηριώνονται επιστημονικά οι αιτιακές σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών, μπορεί να επαναληφθεί η διαδικασία για επιβεβαίωση των ευρημάτων, εύκολη διαχείριση σε εργαστηριακό πλαίσιο, εγκυρότητα και αξιοπιστία ευρημάτων.
- ▶ Μειονεκτήματα: αδυναμία γενίκευσης σε πραγματικά πλαίσια, περιορισμένος αριθμός μεταβλητών.

Παράδειγμα

- ▶ Παράδειγμα: Να μελετηθεί η επίδραση του νέου φαρμάκου στην ανακούφιση των συμπτωμάτων κατάθλιψης σε σύγκριση με μια ομάδα που λαμβάνει placebo.
- ▶ **Διαδικασία:** Οι συμμετέχοντες χωρίζονται τυχαία σε δύο ομάδες:
  - **Ομάδα πειραματικού φαρμάκου:** Λαμβάνει το νέο φάρμακο.
  - **Ομάδα placebo:** Λαμβάνει ένα εικονικό φάρμακο (placebo), το οποίο δεν περιέχει την ενεργό ουσία.
- Κατά τη διάρκεια της δοκιμής, οι συμμετέχοντες και οι ερευνητές δεν γνωρίζουν ποιοι είναι στην ομάδα φαρμάκου και ποιοι στην ομάδα placebo (διπλή τυφλή μελέτη).

Η μελέτη περίπτωσης (case study)

Τι είναι η μελέτη περίπτωσης;

- Η **μελέτη περίπτωσης** είναι μια ερευνητική μέθοδος που επικεντρώνεται στην εις βάθος ανάλυση ενός συγκεκριμένου ατόμου, ομάδας, γεγονότος ή φαινομένου. Χρησιμοποιείται κυρίως στις κοινωνικές επιστήμες, την ψυχολογία, την ιατρική και τη διοίκηση επιχειρήσεων για να κατανοηθούν περίπλοκες καταστάσεις και να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα.

Χαρακτηριστικά της Μελέτης Περίπτωσης

- ▶ **Εστίαση σε Μοναδικές Περιπτώσεις:** Η μελέτη εστιάζει σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο ή γεγονός, που μπορεί να είναι είτε φυσικό (π.χ. ασθενής με μια σπάνια νόσο) είτε κοινωνικό (π.χ. μια κοινότητα που επηρεάζεται από μια αλλαγή πολιτικής).
- ▶ **Πολλαπλές Πηγές Δεδομένων:** Συνήθως περιλαμβάνει τη συλλογή δεδομένων από διάφορες πηγές, όπως συνεντεύξεις, παρατήρηση, έγγραφα και στατιστικά στοιχεία.
- ▶ **Εμβάθυνση στην Κατανόηση:** Σκοπός είναι να κατανοηθούν οι αιτίες, οι διαδικασίες και οι επιπτώσεις που σχετίζονται με την περίπτωση, προσφέροντας πολύτιμες γνώσεις και ενδεχομένως θεραπείες ή λύσεις.
- ▶ **Πολυπλοκότητα:** Εξετάζει τη συνολική εικόνα, αναγνωρίζοντας ότι οι περιπτώσεις συχνά περιλαμβάνουν αλληλεπιδράσεις πολλών παραγόντων.

Χρήσεις της Μελέτης Περίπτωσης

- **Ψυχολογία:** Ανάλυση ασθενών με ψυχικές διαταραχές.
- **Εκπαίδευση:** Μελέτη εκπαιδευτικών πρακτικών σε συγκεκριμένα σχολεία.
- **Διοίκηση:** Ανάλυση εταιρικών στρατηγικών και επιδόσεων.
- **Ιατρική:** Εξέταση σπάνιων ιατρικών καταστάσεων.

Τα διακριτά μέρη της μελέτης περίπτωσης κατά Yin (1994) - ΔΟΜΗ

- ▶ Διατύπωση υποθέσεων και ερευνητικών ερωτημάτων (πως και γιατί).
- ▶ Ορισμός στόχων
- ▶ Επιλογή πηγών πληροφόρησης ή υποψηφίων για μελέτη
- ▶ Επιλογή της μεθόδου (παρατήρηση, συνέντευξη, έγγραφα, βιογραφικά κ.λπ.).
- ▶ Καθορισμός κριτηρίων ερμηνείας των δεδομένων
- ▶ Επιλογή τρόπου παρουσίασης των δεδομένων
- ▶ Λογική σύνδεση των ευρημάτων με τις υπάρχουσες θεωρίες